

En utgangspunktet god idé blir ikke gjennomført verken av jury eller kunstnere. *Rester* ska stå som en nordisk kontekstuell parallell og kommentar til hovedutstillingen, men fremstår som den mest vellykkede av de to, erfarer **Synnøve Vik** fra årets Triennale.

«venter på at steinen gjennom vinduet skal komme...
materialtretthet...»

The Aller Værste «Materialtretthet»

Sammenbruddets slagkraft

Triennale 08 + Rester

Nordenfjeldske
Kunstindustrimuseum

27. september – 9. november

Priser: Fra 650 200 000

www.triennale.no

Marie Asbjørnsen, Millie Behrens,
Silje Iren Bergsvik, Mona Bjørnsen,
Sigurd Bronger, Putte Helene Dal,
Morten Allan Egstad, Lillian Eliassen,
Elisabeth Engen, Christine Gaudernack,
Ragnhild Gjems, Kirsti Reinsborg Grov,
Ingjerd Hanevold, Elisabeth Hoff,
Anita Hofgaard, John Roger Holte,
Fie von Krogh, Nanna Melland,
Jorun Kraft Mo, Ingunn Oddny
Myrland, Toril Redalen, Maria Manuela
Rodrigues, Anne-Karine Solgaard,
Tina Tvedt, Pål Vigeland, Arne Aalberg,
Ann Kristin Aas, Kari Aasen

Nasjonal jury Triennale 08:
Camilla Luihn, Irene Nordli,
Ansgar Ole Olsen, Knut Astrup Bull,
Louise Mazanti

RESTER 5 nordiske kunstnere:

Marie Bonfils, Hanna Hedman,
Helena Lehtinen, Inni Pärnänen,
Petrucha Sehested

Kurator: Louise Mazanti

Mona Bjørnsen

Musikalsk sidesprang

vinylplater, perler, 2007, (68x43 cm)

Foto: Terje Bjørnsen

Triennalen er en årlig juryert utstilling, der materialgruppene det fokuseres på skifter hvert tredje år. I år har man for første gang tatt med en kuratert del, *Rester*. Parallelt med Triennalen pågikk et prosjekt i regi av Heidi Sand, lærer i metall på Kunsthøyskolen i Oslo. Hennes studenter skapte arbeider med bearbeidet skrapmetall som de så plasserte rundt om i Trondheim. Det interessante ved prosjektet er at skulpturene i motsetning til skulpturer flest, ble tatt i bruk av byens innbyggere, som i nattens mulm og mørke flyttet rundt på objektene etter eget forgodtbefinnende. Prosjektet viser at metall fortsatt kan engasjere. Men hva skjer innenfor institusjonen?

Til tross for at låten av The Aller Værste, som utstillingen henter sitt navn fra, leder tankene hen mot materialets nært forestående død, sitter jeg igjen med en følelse av at det mest interessante med årets triennale er selve temaet «Materialtretthet», og de videre tanker det får både kunstnere og publikum til å gjøre seg, heller enn de konkrete kunsthåndverk som utgjør det juryerte resultatet, selve utstillingen. Selvsagt finnes det unntak som skiller seg ut.

Med 149 verk av til sammen 33 kunstnere er variasjonen og utvalget så stort at noe annet ville vært

art. Smykkene er plassert i en mengde gammeldagse montre i rommet. Riktignok virker ikke rommet overfylt, men for publikum må det fortone seg vanskelig å holde nysgjerrigheten oppe monter etter monter. Jeg tar meg selv i å undres over hvorvidt den dunkle lyssettingen er et bevisst valg for å ytterligere markere de negative konnotasjonene til begrepet Materialtretthet, eller om det bare er dårlig lyssetting.

STERKT TRE

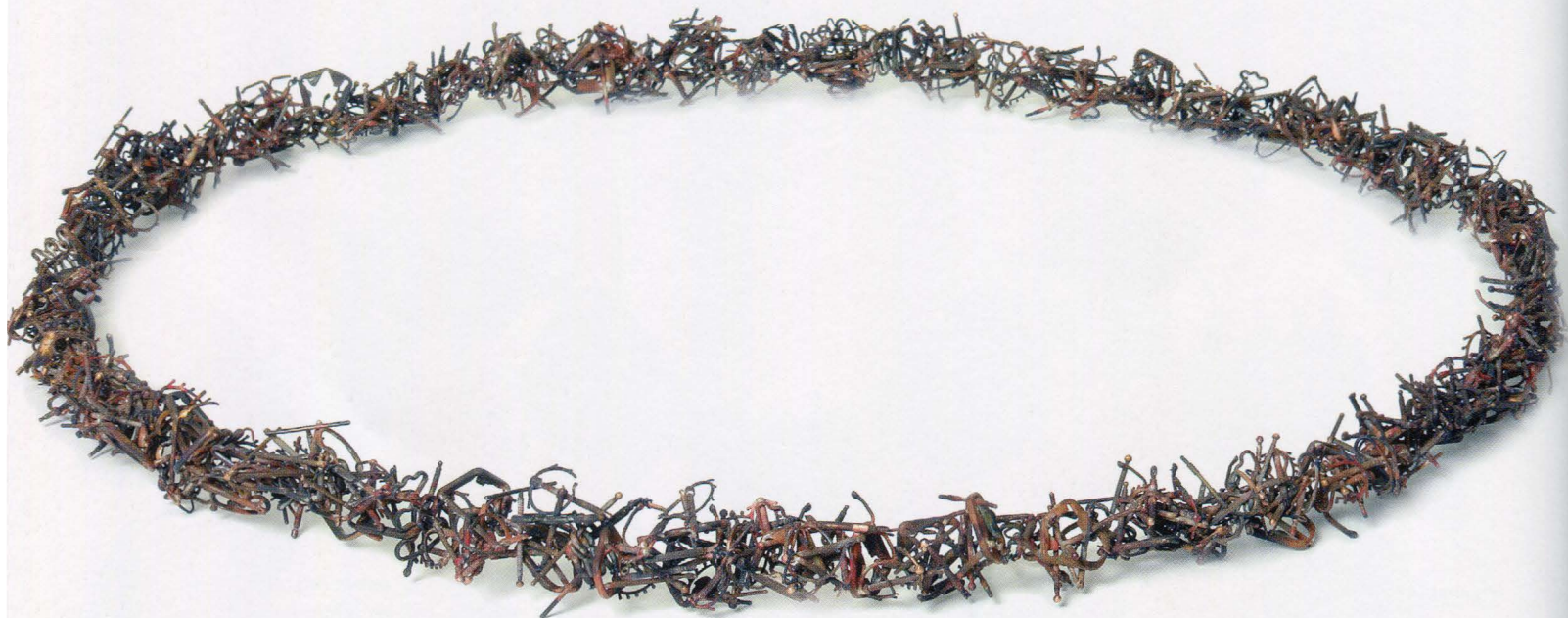
Det eneste som redder rommet fra kollaps er John Roger Holtes majestetiske båtskrog som fungerer som romdeler og fast holdepunkt. Det er i det hele tatt verkene i tre som ser ut til å holde denne utstillingen flytende. Disse verkene styrke ligger i markeringen av materialtretthet som en økologisk bevissthet.

Grenene i Elisabeth Engens Thonetbukett i dampbøyd bøk snor og vrir seg i en regelmessig uregelmessighet. Verket er en hyllest til Michel Thonets klassiske stol Modell 214 fra 1859. Engen har ved å ta i bruk elementer fra et parti etterligninger skapt en ny etterligning, som står på egne ben, som original og kopi samtidig. Morten A. Egstads *Siste reis 1* setter gamle håndverksteknikker i en ny sammenheng ved å kombinere tre med

papp, bestandighet med forgjengelighet. Pappen tar posisjon som kjernen i trestammen, og man oppdager «årringene» i pappen. Ragnhild Gjems *Om bevegelse i trær* er en studie i menneskelige årringer. Den eldre kvinnekroppen er ubehandlet, naken. Et mildt ansikt formidler nærheten mellom menneske og natur.

NATURENS GANG?

Hvordan forvalter vi vår arv? Millie Behrens *Drivanker* og *Sin vekt i gull* problematiserer materialtretthet som overforbruk og manglende samfunnsansvar. De skjøre sølvkulene har stein og gull som lodd, eller bokstavelig talt jordklodens drivanker. På samme måte tar Sigurd Brongers *Diamantkjede* for seg det ubestandige ved bestandige materialer. Hva skjer hvis naturen får overtak? Ingunn O. Myrlands *Industrial Paradise I-II* skaper nytt liv i rommet. Verkene har sterke bånd til hennes tidligere nostalgiske arbeider, men minner om maskiner, da produktet er misformet og ugjenkjennelig. Anne-Karine Solgårds smykke *Gulrot* leker med idéen om smykker som evighetssymbol, i kontrast til de organiske gulrøttens forgjengelighet. Estetisk vurdert blir resultatet likevel for søkt. Nærheten til Steinerskolens julemarked blir for stor.

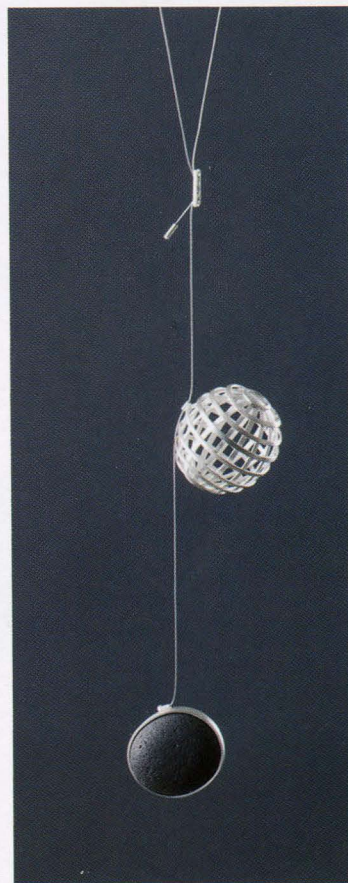

Men så er det Nanna Melland da, som helt fortjent vant NBKs Kunst-håndverkprisen 2008, for sitt smykke *687 år*, av brukte, galvaniserte spiraler. *Ave Maria* består av samme materiale, og indikerer assosiasjoner til de rosenkranser eller torne-kroner som katolske kvinner i snart to tusen år har brukt under sine bønner for å ikke bli, eller eventuelt bli, gravide. Materialets iboende innhold og de mange meningslag virker ekstra sterkt omformet til smykker. I likhet med Melland fokuserer Mona Bjørnsen på material-tretthet som gjenbruk. Men hos Bjørnsen drukner de gode ansatsene til kritisk tanke på overflaten. Her er verket smartere enn kunstneren, noe som særlig blir tydelig i *Magasinkalas*. Det som kunne vært et spark til skjønnhetstyranniet viser seg å være blott til pynt. Toril Redalens *Dobber* er en materialisert og materialbasert referanse til både maleren Jan Vermeer, så vel som fotografen Toril Nøst, som har skapt fotografier inspirert av Vermeer. Men Redalen fokuserer på

den medierte overflaten ved kvinnen som er portrettert.

SMYKKER SOM MATERIALE

Det er grunn til å spørre seg når smykker ble et eget materiale, side-stilt med metall og tre. Trolig er det for å inkludere smykkekunstnere som ikke primært jobber med metall og tre. Likevel viser det seg at de beste eksemplene fra kategorien smykke er utført i nettopp disse materialene. Lillian Eliassens *Evighetsmaskin* er en imaginær evighetsmaskin, som kun går i loop i våre forestillinger av den som evighetsmaskin. Slik ender vår tanke opp som den egentlige evighetsmaskin. De små detaljene utgjør det store formatet i Ingjerd Hanevolds tre versjoner av *Nature Morte*. Det organiske materialet skinner gjennom det tynne laget metall. Fie von Kroghs smykker viser det rommet av kreativitet som oppstår mellom sanselighet og materiale. Den uhemmede materialbruken plasserer henne likevel i samme estetiske grenseland som Solgaard. Silje Iren

Bergsviks smykker av papier-maché bærer preg av å være uferdige studentarbeider, og fremstår mer som dekorativ pynt enn kunst, uansett hva man legger i kunstbegrepet her. Hun har i likhet med en rekke av kunstnerne heller ikke forholdt seg til utstillingens tema i særlig grad.

MER ENN RESTER

Til tross for fine ansatser og gode hensikter, det er den norske delen som fremstår som levninger, ikke den kuraterte, nordiske delen *Rester*. *Resters* sterke inntrykk forsterkes kanskje av at den, etter de endeløse rekkene av smykker, fremstår som et friskt konseptuelt pust. Monteringen er også spenstigere her. Petrucha Sehested *Filigran I og II* henger fritt så det oppstår en dialog med skyggen, som dannes på veggen bak. Den nakne furuen har fått nye nåler av perler. Inni Pärnänen fossilaktige skjellformer er svakt ornamentert og fremstår nærmest menneskelige i sin organiske form, noe titler som *Extra-organs* og *I have skin on me* bidrar til

å forsterke. Marie Bonfils smykker har tankevekkende titler som tilfører noe mer til allerede utsagnsfylte materialer. I brosjen *Hunger* skjuler det seg ikke noe mer bak treet, det er allerede gjennomborret. Hanna Hedman forsterker inntrykket av at alt ikke er som det ser ut til. Hennes verk er ubestemmelige men halvt gjenkjennelige. Uhyggelige perlemorsskinnende gjenstander er lagt klar for videre undersøkelse: En gjennomhullet skje, et gebiss, to fingre, en magesekk? Det mest påfallende er likevel hvor reflektert *Rester* fremstår.

Kontrasten til den juryerte kunsten gjør det dertil mer tydelig at flere av de norske bidragene i utgangspunktet verken var skapt for triennalen eller har en felles plattform i temaet. At juryen har sett gjennom fingrene med dette kan kanskje forklares med dens vilje til å vise frem så mye som mulig, men dette er ingen god strategi. Juryleder Camilla Luihn skriver i utstillingskatalogen: «Vår insjensjon med å gi Triennalen tittelen *Material-*

tretthet var å skape rom for refleksjon, meningsytring og å skape en anledning for kunstnere til å leke med tittelen, gi den et humoristisk eller alvorlig innhold inspirere til debatt og ettertanke. Og å samle The aller beste.»

SINGLE-SANG

Som helhet er ikke Triennalen preget av at kunstnerne har hatt det overordnede tema i bakhodet. Tvert imot ser man vante takter fra flere, mens andre i stor grad har beholdt sitt gamle uttrykk, men byttet materiale og slik underordnet seg triennalens rammer. *Kobberform* av keramikker Kari Aasen viser dette tydelig. Det er vanskelig å vite om det svakeste ledd i årets Triennale er juryen eller bidragsyterne. Men dersom juryen har rett i at utstillingen representerer det beste, så er det kanskje mer interessant å spørre hva som utgjør det verste. Hvordan står det ellers til i feltet? Kanskje skal vi ikke frykte steinen gjennom vinduet. Kanskje knuser den glasset akkurat i tide. Frisk luft kan klarne tanken.

Nanna Meland

Ave Maria
Bronse, jern, 2008 (185x3,5 cm)

Millie Behrens

Drivanker
sølv, stein, stål, plast, 2008 (60 cm)

Kari Aasen

Stållform
stål, 2007 (65x45 cm)

Hanna Hedman

Unhappy Bodies
sølv, forsolvet kobber, silikon, tekstil, maling og sukker, 2005

Marie Bonfils

Hunger
tre, 925 sølv